

העותרת: המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר, ע"ר 580163517

ע"י ב"כ עו"ד עידו בלום
עידו בלום, משרד עורכי דין
רח' שפע טל 1, תל-אביב
טל': 03-7444070 ; פקס: 03-744470

- נ ג ד -

המשיבים: 1. ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון
2. הוועדה לאישור עיון בחומר ארכיוני מוגבל

3. משרד הביטחון
ע"י ב"כ מפרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6466590 ; פקס: 02-6467011

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי המופנה אל המשיבים ומורה להם לבוא וליתן טעם, מדוע לא יימסרו לידי העותרת, לעיון ולהעתקה, את כלל הפקודות, ההוראות והנהלים העוסקים בקבורת מחבלים, אשר נקבעו בין השנים 1971-1998, ואשר נזכרו בדו"ח ועדת החקירה בנושא גופות מחבלים בראשות תא"ל דני ארדיטי.

מבוא

1. מזה כשנתיים מנסה העותרת לקבל לידיה סדרה של פקודות, הוראות ונהלים משנים עברו, העוסקים בקבורת מחבלים (להלן "הפקודות"). מדובר בפקודות ונהלים אשר נקבעו בין השנים 1971-1998, ואשר נזכרו בדו"ח ועדת החקירה בנושא גופות מחבלים בראשות תא"ל דני ארדיטי משנת 2000 (להלן "ועדת ארדיטי").
2. תחילה פנתה העותרת לדובר צה"ל בחודש אוגוסט 2015, במסגרת פנייה על פי חוק חופש המידע, בעניין זה ובעניינים נוספים. משלא נענתה, נאלצה לעתור בעניין זה לבית המשפט (עת"מ 36763-01-16 המוקד להגנת הפרט נ' דובר צה"ל). במסגרת העתירה מסר דובר צה"ל לידי העותרת את כלל הנהלים העדכניים והתקפים בסוגיה זו.
3. עם זאת, באשר לפקודות הישנות המליץ דובר צה"ל לעותרת לפנות לארכיון צה"ל לאיתורן, "לאור העובדה שמידע ישן כאמור מועבר לארכיון צה"ל במשרד הביטחון". בחודש יוני 2016 פנתה העותרת כהצעת דובר צה"ל למשיב 1 בבקשה לאתר את הפקודות. המשיב 1 השתהה משך כשנה בטיפול בעניין, עד אשר ביום 20.6.17 הודיע כי הבקשה נדחית.
4. זאת, בנימוק חסר כל בסיס או היגיון לפיו דווקא הפקודות הישנות נוגעות כביכול "בכלים העומדים לרשות מערכת הביטחון וצה"ל במלחמה בטרור לרבות העברת מידע בכל הנוגע לסוגיית השבויים והנעדרים והמו"מ המתלווה לכך" ותוך טענה אבסורדית ותלושה מן

המציאות לפיה כביכול "מדובר בחומרים עדכניים ולרלוונטיים, משני העשורים האחרונים והשפעתם על הנושאים שצינו לעיל עדיין משמעותית".

5. כך, בעוד שהפקודות, הנהלים וההוראות העדכניים והתקפים כיום, נמסרו לעותרת ע"י דובר צה"ל ללא כל טענות – מסרבים המשיבים למסור לעותרת את הפקודות הישנות. שהן כאמור מן השנים 1971-1998.

6. בכל הכבוד, נדמה שעמדת המשיבים אינה אלא סירוב "אינסטינקטיבי" למסור ולגלות מסמכים מתוך רצון כללי להסתיר, ללא בחינה עניינית וללא כל סיבה או הצדקה של ממש, תוך היאחזות בתירוצים סתמיים וחסרי שחר.

7. מכאן עתירה זו.

הצדדים

8. העותרת, המוקד להגנת הפרט (להלן גם "המוקד"), היא עמותה רשומה, ללא מטרת רווח, הפועלת לקידום זכויות האדם של תושבי השטחים הכבושים.

9. המוקד להגנת הפרט הוקם בשנת 1988, על רקע אירועי האינתיפאדה הראשונה, ומאז ועד היום טיפל בעשרות אלפי פניות, בדרך של פנייה לרשויות המדינה ופעילות משפטית, הן בייצוג אחרים והן כעותר ציבורי. כמו כן עוסק המוקד בהוצאת דוחות תקופתיים ודוחות נושא, כחלק ממטרותיו הציבוריות, ורצונות לממש את העיקרון הדמוקרטי של זכות הציבור לדעת.

10. בין היתר, מסייע המוקד מזה שנים למשפחות פלסטיניות אשר ישראל מחזיקה בגופתן של בן משפחתם, ופועל לשפוך אור על סוגיית הטיפול בגופות פלסטינים בכללותה, לאחר לאורך השנים התגלו ליקויים משמעותיים בטיפול צה"ל בגופות של פלסטינים – לרבות הליך הבאתם לקבורה, רישום מסודר, תיעוד, חלוקת התפקידים ועוד.

שוב ושוב התברר כי גופות "נעלמו", כי איש אינו יודע לאתרן, וכי אופן הטיפול בהן לוט בערפל. בנסיבות אלה הוגשו בין היתר העתירות בבג"ץ 1173/13 דמיאטי, בג"ץ 1797/13 חינפר, בג"ץ 2380/13 זכארנה, בג"ץ 8359/01 אבו מיזר, בג"ץ 9893/03 גאנס, בג"ץ 6796/12 מוצלח, בג"ץ 9025/01 עוודאלה, בג"ץ 4235/15, בג"ץ 3678/15 שכוכאני, בג"ץ 4421/15 בדראן, בג"ץ 3677/15 קוואסמה, בג"ץ 4241/15 נורי, בג"ץ 3348/15 בדיר ובג"ץ 4422/15 הלאל, בג"ץ 7857/16 אבו בסמה, בג"ץ 7861/16 חמד, בג"ץ 7881/16 נסר, בג"ץ 9781/16 סוכר, בג"ץ 9939/16 יוסף – העוסקות יחד בעשרות רבות (אם לא למעלה מכך) של גופות פלסטינים אשר עד עתה טרם עלה בידי המדינה לאתר את מקום קבורתן, ובחלק מהמקרים כבר הודיעה המדינה כי נואשה מן האפשרות לאתרן.

11. המשיב 1, ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון (להלן "המשיב" או "ארכיון צה"ל"), הוא הארכיון ההיסטורי המרכזי של צה"ל ושל משרד הביטחון, המשמש גם כמגנזה לצה"ל ולמערכת

הביטחון ופועל כיחידה במשרד הביטחון – המשיב 3. המשיב מהווה חלק מגנזך המדינה והוא פועל מכוח חוק הארכיונים, תשט"ו-1955 והתקנות שנקבעו מכוחו.

12. המשיבה 3, הוועדה לאישור עיון בחומר ארכיוני מוגבל (מכונה גם "הוועדה המשרדית לקיצור תקופת ההגבלה על העיון"), היא גוף אשר הוקם ע"י המשיב 2 על-מנת לדון ולהחליט בבקשות של מבקשים לעיין בחומר מוגבל המצוי בארכיון צה"ל, ופועל בהתאם להוראת משרד הביטחון מס' 59.140 "טיפול בבקשות לעיון בחומר ארכיוני שהעיון בו הוגבל".

העובדות

"היעלמותו" של גופות והקמת ועדת ארדיטי

13. ביום 17.10.99, בעקבות עתירות שהגישה העותרת נגד המשיב 3 על רקע "היעלמותו" של גופות פלסטינים אשר הוחזקו בידי צה"ל (בג"ץ 5267/92 אבריגיה נ' שר הביטחון ובג"ץ 4883/97 סובח נ' שר הביטחון) מינה הרמטכ"ל דאז, שאול מופז, ועדת חקירה בראשותו של תא"ל דני ארדיטי, על מנת לחקור ולנסות לברר את מקום הימצאן של גופותיהם של עיסא זואהרה ובאסם סובח, וכן לבחון את סוגיית טיפול צה"ל בגופות מחבלים בכלל.

14. בכתב המינוי של הוועדה הוטל עליה כדלקמן:

"... אני ממנה אתכם לוועדת חקירה שתחקור את השתלשלות העניינים בנוגע לגופות המחבלים עיסא עבד עלי מסלם זואהרה ובאסם עבדאללה סבח סובח ולברר את מקום הימצאן של הגופות, וכן לבחון את מכלול ההיבטים של טיפול צה"ל בגופות מחבלים בכלל [...]

במסגרת עבודת ועדת החקירה יש לחקור את הנושאים הבאים:

א. השתלשלות העבודות במקרים הפרטיים בנוגע לשתי גופות המחבלים הנ"ל, אשר לא אותרו ע דכה, ומקום הימצאן של הגופות;

ב. חלוקת האחריות לטיפול בגופות מחבלים (בתוך צה"ל, ובין צה"ל לגורמים אחרים);

ג. הליכי זיהוי, סימון ופנינוי של גופות מחבלים;

ד. הליכי תיעוד גופות מחבלים ודיווח (לרבות לעניין רכוש שנמצא על הגופות);

ה. הליכי קבורה של גופות מחבלים;

ו. נוהלי אחזקת בתי קברות בהם נקברים מחבלים;

ז. נוהלי הוצאה מקבר וקבורה מחדש של גופות מחבלים;

ח. כל נושא אחר שתמצא הוועדה לנכון לחקור, אשר יש לו השלכה על הסוגיות נשוא החקירה.

כמו כן הוועדה נדרשת להסיק מסקנות ולהמליץ המלצות במסגרת הגשת דו"ח סיכום החקירה, בקשר לנושאים שלעיל".

15. מועד סיום עבודת הוועדה נקבע (לאחר כמה דחיות) לחודש יולי 2000. כמפורט בדו"ח הוועדה, במסגרת עבודתה, הצליחה ועדת ארדיטי לאתר את שתי הגופות, ובנוסף בחנה לעומק את סוגיית הטיפול בגופות מחבלים ונתנה שורה של המלצות בעניין זה.

העתק דו"ח ועדת ארדיטי מצורף ומסומן 1/ע

16. במסגרת עבודתה, בחנה הוועדה את הפקודות והנהלים אשר היו קיימים לאורך השנים, ואשר נוגעים לטיפול בגופות מחבלים, כאמור בס' 74-75 לדו"ח ועדת ארדיטי:

"נהלי הטיפול בגופות מחבלים מוסדרים בפקודות של הצבא. מאחר שהמקרים בהם עסקה הוועדה אירעו לפני זמן רב, שקדה הוועדה על איתור הפקודות שהיו תקפות במועדים הרלוונטיים. מלאכת האיתור לא הייתה קלה, במיוחד לאור כך שאפילו הגורם האחראי על הוצאת פקודות אינו מחזיק בפקודות בנוסחים קודמים ואף אינו יודע מתי יצאו עדכונים לפקודה וכיצד ניתן לאחזר אותם.

להלן הפקודות הרלוונטיות שאיתרה הוועדה (מהפקודה הותיקה ביותר עד לחדשה ביותר):

א. פקודה 705.1 מקפ"ק אג"ס/מב"ת, מחודש אפריל 1971 ואשר כותרתה 'מסתננים אזרחים ותושבי שטחים – הרוגים'.

ב. פקודה מס' 219 של קפ"ק אג"ס/מב"ת, מחודש אוקטובר 1977 ואשר כותרתה: 'טיפול במסתננים ותושבים מקומיים שנהרגו ע"י כוחותינו בשטחים מוחזקים'.

ג. הוראה מבצעית אג"מ/מבצעים/ענף ממשל צבאי מס' 2.10, מחודש יוני 1989, וכותרתה: 'גופות מחבלים / העברה קבורה ותיעוד – נוהל ביצוע'.

ד. עדכון להוראה מס' 2.10 מחודש מאי 1992: 'גופות מחבלים / העברה קבורה ותיעוד'. על בסיס פקודה זו הוצאה פקודה של אג"מ פצ"ן שכותרתה זהה (סימוכין: רמ"ד פנים פצ"ן מב-1-372 מיום 1.7.92).

ה. עדכון להוראה 2.10 מחודש מרץ 1995: 'גופות מחבלים ומסתננים – נוהל קבורה'.

ו. פקודה מס' 1/7.430 של אג"מ/מבצעים/ענף ממשל צבאי, מחודש מרץ 1995 וכותרתה: 'גופות מחבלים ומסתננים – נוהל קבורה'.

ז. עדכון לפקודה 1/7.430 מחודש אוגוסט 1997.

ח. פקודה מס' 1/0.061 של אג"מ/מבצעים/רע"ן ממשל צבאי מחודש אוקטובר 1998: 'גופות מחבלים ומסתננים – נוהל קבורה'.

ט. בנוסף, נמסרה לוועדה הוראה של פקמ"ז-מבצעים שכותרתה: 'גופות מחבלים ומסתננים – נוהל קבורה'. הפקודה אינה נושאת תאריך פרסום. כמו כן, נמסרה לוועדה הוראה של אג"מ פצ"ן מספר 1.701, אשר כותרתה 'טיפול בגופות מחבלים' ועליה נכתב כי היא עדכנית ל-1.3.98.

לדעת הוועדה, אין לשלול אפשרות שלא כל הנהלים אשר הופצו בסוגיה אותרו על ידה.

עוד יצוין, כי נהלי הטיפול בגופות חללי צבא אויב (להבדיל מגופות מחבלים או מסתננים) מוסדר בפ"מ [פקודת מטכ"ל] 38.0109. פ"מ זו, המושתתת על עקרונות אמנת ז'נבה, אינה חלה על הטיפול בגופות מחבלים בעת שגרה, הן לאור שהפ"מ חלה רק על חללי צבא אויב (סעיף 2 לפ"מ) והן לאור שתחולת הפ"מ מותנית בהכרזה מיוחדת שתפורסם ע"י מחלקת נפגעים באכ"א (סעיף 3 לפ"מ).

17. מבין הפקודות הנזכרות בדו"ח ועדת ארדיטי מצויה בידי העותרת פ"מ 38.0109, אשר פורסמה לפני שנים רבות ואף זמינה באתר האינטרנט של דובר צה"ל.

העתק פקודת מטכ"ל 38.0109 "חללי צבא אויב - נוהל זיהוי, טיפול בחפצים, דיווח וקבורה בזמן קרבות" מצורף ומסומן ע/2

18. אלא שאת יתר הפקודות וההוראות אשר נזכרו בדו"ח ארדיטי, מהשנים 1971-1998, לא עלה בידי העותרת לאתר.

פניות העותרת על פי חוק חופש המידע וקבלת הפקודות העדכניות

19. ביום 20.8.15 פנתה העותרת לדובר צה"ל, בבקשה על-פי חוק חופש המידע. בבקשה ביקשה העותרת לקבל פרטי מידע שונים הנוגעים לקבורתן, החזקתן ואיתורן של גופות פלסטינים אשר הוחזקו או מוחזקות בידי ישראל. בין היתר ביקשה העותרת לקבל את כלל הנהלים והפקודות הקיימים היום, הנוגעים לטיפול בגופות של פלסטינים; מידע הנוגע להקמת מעבדה ומאגר גנטי לצורך איתור וזיהוי גופות פלסטינים – וכן מידע הנוגע לדו"ח ועדת ארדיטי. בעניין אחרון זה ביקש המוקד לדעת האם וכיצד יושמו המלצות שונות אשר נקבעו בדו"ח ועדת ארדיטי, וכן **לקבל את הפקודות וההוראות הנזכרות בדו"ח ועדת ארדיטי, בסעיף 75 לדו"ח הוועדה.**

העתק פניית העותרת לפי חוק חופש המידע לדובר צה"ל מיום 20.8.15 מצורף ומסומן ע/3

20. לאחר שלא התקבל מענה לפנייה במשך חודשים ארוכים, ביום 19.1.16 נאלצה העותרת להגיש עתירה מנהלית נגד דובר צה"ל (עת"מ 36763-01-16 **המוקד להגנת הפרט נ' דובר צה"ל**).

העתק העתירה מיום 19.1.16 בעת"מ 36763-01-16 מצורף ומסומן ע/4

21. **בעקבות העתירה התקבל מדובר צה"ל מרבית המידע שהתבקש**, ובתוך כך התקבלה ההוראה העדכנית והתקפה שנקבעה ע"י צה"ל לטיפול בגופות מחבלים ומסתננים. עוד התקבל "נוהל

פעילות מול המרכז הלאומי לרפואה משפטית", וכן פרטי מידע שונים הנוגעים לטיפול, קבורה וזיהוי של גופות פלסטינים ע"י צה"ל וכוחות הביטחון. בעקבות קבלת המידע נמחקה העתירה לבקשת העותרת.

יודגש, כי ההוראה העדכנית נמסרה על אף היותה בסיווג סודי, תוך "מחיקה" נקודתית של מילים בודדות מתוכה, כפי שהוסבר ע"י דובר צה"ל:

"בצה"ל קיימת הוראה שעניינה 'הטיפול בגופות מחבלים ומסתננים' שמטרתה קביעת נוהל לטיפול בגופות מחבלים ומסתננים, פינוין, זיהוין, העברתן לקבורה, הוצאתן מן הקבר לצורך החזרתן למשפחות לאחר זיהוין וקבורתן מחדש. בהקשר זה יצוין, כי הוראה זו נמצאת בימים אלו בעבודת מטה לשם עדכונה.

הוראה זו הינה בסיווג סודי, על כן לא ניתן להעבירה אליכם ככתבה וכלשונה. יחד עם זאת, מצ"ב גירסה בלתי מסווגת אשר יש בה כדי לספק את המידע המבוקש על ידכם בכפוף למגבלות בטחון מידע".

העתק ההוראה בעניין "הטיפול בגופות מחבלים ומסתננים" מצורף ומסומן 4/ע

העתק נוהל צה"ל בעניין "פעילות מול המרכז הלאומי לרפואה משפטית" מצורף ומסומן 5/ע

העתק מכתב פרקליטות מחוז ת"א מיום 14.3.16, אליה צורפה תשובת דובר צה"ל מיום 23.2.16 מצורף ומסומן 6/ע

העתק מכתב פרקליטות מחוז ת"א מיום 22.5.16, אליה צורפה תשובה משלימה מטעם דובר צה"ל מיום 18.5.16 מצורף ומסומן 7/ע

22. יחד עם זאת, בנוגע לבקשת העותרת לקבל בנוסף לפקודות העדכניות גם את הפקודות והנהלים הישנים, שנזכרו בדו"ח ועדת ארדיטי, הודיע דובר צה"ל ביום 22.5.16 (נספח 7/ע לעיל) כי:

"המידע המבוקש בסעיפים אלו, מתוך מסקנות וועדת ארדיטי, נוצר לפני זמן רב ולמעלה מעשור. לאור העובדה שמידע ישן כאמור מועבר לארכיון צה"ל במשרד הביטחון, נמליץ לפנות לארכיון צה"ל לצורך איתור המידע המבוקש על ידכם".

23. ודוק: לא רק שלא נטען דבר על כך שיש או עשויה להיות מגבלה כלשהי למסירתן של הפקודות, אלא ההפך הוא הנכון – הוצע לפנות למשיב לצורך איתורן, לאחר שממילא הפקודות העדכניות והתקפות נמסרו לידי העותרת.

פניות העותרת למשיבים

24. ביום 22.6.16 פנה ב"כ העותרת למשיב, באמצעות טופס הפנייה המובנה באתר האינטרנט של המשיב 1, וביקש לאתר את הפקודות לצורך עיון בהן והעתקתן.

העתק פניית ב"כ העותרת למשיב 1 מיום 22.6.16 מצורף ומסומן ע/8

25. משלא נתקבלה תשובה כלשהי, ביום 25.7.16 שבו ופנה ב"כ העותרת למשיב וביקש לקבל עדכון בנוגע לסטטוס הטיפול בפנייה. ביום 27.7.16 נמסר בתשובה כי הפנייה נמצאת אצל גבי לימור יצחק וכי ניתן לשוחח עמה טלפונית.

העתק פניית ב"כ העותרת למשיב מיום 25.7.16 ותשובת המשיב מיום 27.7.17 מצורפים ומסומנים ע/9

26. ביום 28.7.16 שוחח ב"כ העותרת עם גבי לימור יצחק, ראש תחום לשירותי מידע במשיב, אשר מסרה כי היא פועלת לאתר את המידע, וכי הזמינה לעיונה את התיקים בהם הוא אמור להימצא. עוד ציינה כי מכיוון שמדובר בחומר המוגדר "חומר ארכיוני מוגבל", הרי שיש להמתין לאישור המשיבה 2 אשר צפויה להתכנס במהלך חודשים אוקטובר-נובמבר. בהמשך לכך, ובעקבות פנייה טלפונית נוספת של ב"כ העותרת, הודיעה גבי יצחק ביום 3.11.16 כי המשיבה 2 תתכנס בתאריך 6.12.16 וכי לאחר מכן יימסר אם בקשת העותרת אושרה. ביום 1.12.16 נמסר כי ישיבת המשיבה 2 נדחתה פעם נוספת, לתאריך 3.1.17.

העתק הודעות גבי יצחק מיום 3.11.16 ומיום 1.12.16 מצורפות ומסומנות ע/10

27. משלא התקבלה התייחסות כלשהי שב ופנה ב"כ העותרת למשיב, ובעקבות זאת התקבל ביום 7.2.17 מכתבה של מנהלת המשיב, גבי אילנה אלון, הנושא תאריך 16.1.17, ובו נכתב כי:

"הריני להודיעך כי הוועדה לבדיקת בקשות לעיון בחומר ארכיוני מוגבל ישיבתה בארכיון צה"ל ומעהב"ט ביום 3 בינואר 2017 דנה בבקשתך לעיין בפקודות, נהלים והוראות העוסקות בקבורת מחבלים ובדו"ח 'ועדת החקירה בנושא גופות מחבלים' בראשות דני ארדיטי אשר מונתה בתאריך 17.10.1999.

לידיעתך, הוועדה [כך במקור; ע.ב.] ממתינה לקבל חו"ד מגורמים נוספים ולאחר קבלתן, הוועדה תפעל בהתאם להמלצתם" (ההדגשות במקור).

העתק מכתב מנהלת המשיב מיום 16.1.17 (התקבל 7.2.17) מצורף ומסומן ע/11

28. אולם גם הפעם לא התקבלה התייחסות כלשהי במשך חודשים ארוכים. אי לכך, ביום 11.6.17 פנה ב"כ העותרת למנהלת המשיב וביקש לקבל את אישור המשיב לעיון במסמכים ולהעתקתם ללא דיחוי נוסף. בין היתר כתב ב"כ העותרת כי:

”מאז [מכתבכם מיום 16.1.17] חלפו כחמישה חודשים – ובסך הכל חלפה כמעט שנה מאז הפנייה – אך טרם התקבלה החלטה כלשהי.

יצוין, כי סעיף 9 לתקנות הארכיונים (עיון בחומר ארכיוני המופקד בגנזך), תשי”ע-2010, קובע כי יש להודיע למבקש עיון ההחלטה בבקשתו בתוך 45 יום (אשר ניתן להאריכם בנסיבות ובתנאים שונים לכל היותר ב-90 יום נוספים).

יוער, כי בניגוד לאמור במכתבכם, לא התבקש עיון בדו”ח יועדת החקירה בנושא גופות מחבלים, שכן הדו”ח עצמו מצוי כבר בידי מרשתי. העיון וההעתקה התבקשו ביחס למסמכים כאמור לעיל, אשר נזכרים בדו”ח הועדה ואשר היו חלק מחומרי הוועדה.

לאור האמור, אבקש לקבל אישורכם לעיון במסמכים כאמור בפנייתנו ולהעתיקם ללא דיחוי נוסף ולכל היותר בתוך 14 יום, דהיינו עד ליום 25.6.17. לאחר מועד זה תיאלץ מרשתי לשקול פנייה לערכאות משפטיות.”

העתק פניית ב”כ העותרת למנהלת המשיב מיום 11.6.17 מצורף ומסומן **ע/12**

29. רק בעקבות פנייה זו התקבלה ביום 20.6.17 – כשנה לאחר הפנייה – ההחלטה נשוא עתירה זו, במכתב הנושא את התאריך **6.2.17**, בו נכתב כי:

”בעקבות החלטת הוועדה מיום 3 בינואר 2017 לקבל חוות דעת מגורמים נוספים בהקשר לבקשתך...

אנו להודיעך כי לא ניתן להיענות בחיוב לבקשתך.

מדובר בחומר מסווג בעל רגישות ביטחונית הנוגע, בין השאר, בכלים העומדים לרשות מערכת הביטחון וצה”ל במלחמה בטרור לרבות העברת מידע בכל הנוגע לסוגיית השבויים והנעדרים והמו”מ המתלווה לכך. משקל נוסף היה לעובדה שמדובר בחומרים עדכניים ורלוונטיים, משני העשורים האחרונים והשפעתם על הנושאים שצוינו לעיל עדיין משמעותית.”

העתק תשובת המשיב מיום 20.6.17 (נושאת תאריך 6.2.17) מצורף ומסומן **ע/13**

30. בנסיבות אלה לא נותר לעותרת אלא לפנות לבית המשפט הנכבד.

הטיעון המשפטי

הזכות לדעת

31. בבסיס העתירה ובבסיס ההסדרים הנוגעים לפעילות המשיבים עומדת **הזכות לדעת**.
32. נדמה כי כיום אין צורך להכביר מילים על חשיבותה ומרכזיותה של זכות זו, אשר כפי שנפסק פעמים רבות, מהווה זכות יסוד הנמנית על אבני היסוד של חברה חופשית ודמוקרטית:

"זכותו של הפרט לקבל מידע על פעילותן של רשויות השלטון היא מאבני היסוד של חברה חופשית" (עע"מ 9135/03 **המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ**, פ"ד ס' (4) 217, 233 (2006)). להלן: עניין המועצה להשכלה גבוהה. כן ראו רע"א 291/99 הנ"ל, בעמ' 232-233; 'מיסודותיה של התרבות הדמוקרטית' (סעיף 15 לחוות דעתי, עע"מ 9341/05 **התנועה לחופש המידע נ' רשות החברות הממשלתיות** [פורסם בנבו] (19.5.09)). להלן: עניין רשות החברות). היא '...תנאי מוקדם להגשמתן של זכויות אחרות, ובסיס עליו ניתן לבנות, במשטר דמוקרטי, תרבות של זכויות' (אהרן ברק "חופש המידע ובית המשפט" קרית המשפט ג 95, 97 (תשס"ג)). להלן: ברק – חופש המידע). הזכות לקבל מידע מבוססת על תפיסת הרשות השלטונית כנאמן הציבור. כנאמן הציבור מחויבת הרשות המינהלית בדין וחשבון מפורט על פעילותה לציבור שולחיה, שיאפשר ללמוד כיצד הפעילה את סמכויותיה ואת הכוח שהופקד בידה, מה היה היקף פעילותה ועוד.

לעקרון חופש המידע מספר תכליות שהגשמתן צריכה להנחותנו בבחינת כל עתירה או ערעור בענייני חופש מידע. ראשית, הזכות לקבל מידע אודות רשויות ציבוריות קשורה בטבורה לחופש הביטוי ולזכות הציבור לדעת. כידוע, תחת כנפיה הרחבות של חירות הביטוי מסתופפות חירויות נוספות הקשורות לה במהותן, נגזרות ממנה וחיוניות למימושה. ההגנה הרחבה ממנה נהנית חירות הביטוי, אוצלת גם עליהן ועל היקף התפרשותן (בג"ץ 5771/93 **ציטרין נ' שר המשפטים**, פ"ד מח(1) 661, 673 (1993)). מימושה של הזכות לדעת כרוך בזכות למידע: 'אין לכם חופש ביטוי בלא זכות לדעת, ואין לכם זכות לדעת בלא חופש מידע' (עע"מ 6013/04 **מדינת ישראל, משרד התחבורה נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ**, פ"ד ס' (4) 60, 73 (2006)). להלן: עניין משרד התחבורה). התכליות אותן משרתת חירות הביטוי מחייבות הכרה בזכות רחבה לדעת, ולפיכך גם בזכות גישה רחבה למידע. העובדה שחופש הביטוי מונח בבסיס הזכות למידע וכרוך בה הביאה להכרה בה כזכות בעלת אופי חוקתי, הגם שאין היא מעוגנת מפורשות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (עע"מ 11120/08 **התנועה לחופש המידע נ' מדינת ישראל – רשות ההגבלים העסקיים**, [פורסם בנבו] פסקה 9 וההפניות שם (17.11.2010)). להלן: עניין רשות ההגבלים).

תכלית שנייה של עקרון חופש המידע היא הפעלת ביקורת ופיקוח אזרחיים אפקטיביים על פעילותן של רשויות השלטון. 'העין הציבורית היא לא רק ביטוי לזכות לדעת, אלא גם בבואה לזכות לפקח' (בג"ץ 1601/90 שליט נ' פרס, פ"ד מד(3) 361, 353 (1990)). כן ראו עע"ס 10845/06 **שידורי קשת בע"מ נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו**, [פורסם בנבו] פסקה 65 (11.11.2008). להלן: עניין שידורי קשת; סגל, בעמ' 102). הנגישות למידע היא תנאי ליכולת הציבורית לפקח על רשויות השלטון, לגבש עמדה מושכלת באשר לפעילותן, 'לגלות מעורבות בעשייה השלטונית ולקחת חלק בכינונה ובעיצובה של תרבות שלטונית ראויה...' (עניין רשות החברות הממשלתיות, בפסקה 15). היא מאפשרת מימוש זכויות אזרחיות ופוליטיות. היא מרכיב חשוב בטיפול אזרחות פעילה ומעורבת. צידו השני של המטבע הינו כי שקיפות פעולתה של הרשות מבטיחה תרומה חשובה ל'היגיינה הציבורית', כפי שתיארה זאת השופטת חיות בעניין המועצה להשכלה גבוהה (בעמ' 231), לשיפור איכותן של החלטות השלטון ופעולותיו.

תכלית שלישית של הזכות למידע היא הבטחת אמון הציבור ברשויות הציבור. הידיעה כי הרשות נתונה לביקורת אותה יכול להפעיל כל אחד מהפרטים בחברה תורמת לאמונם ברשויות השלטון (עניין רשות ההגבלים; סגל, בעמ' 101). כפי שצינתי כבר בעבר, בלא אמון הציבור במערכות השלטון אין לחברה הדמוקרטית קיום (בג"ץ 5853/07 **אמונה תנועת האישה הדתית לאומית נ' ראש הממשלה**, פ"ד סב(3) 493, 445 (2007)).

תכליתה הרביעית של הזכות למידע הינה תכלית קניינית. כמי שמשמשת כנאמן הציבור, מחזיקה הרשות הציבורית במידע בנאמנות עבור הציבור. הציבור הוא בעל המידע והרשות אינה יכולה לנהוג בו מעשה בעלים כאילו היה קניינה שלה. על חשיבותה של תכלית זו מאירים דברי ההסבר להצעת החוק, לפיהם '...בפועל נראה כי קשה לשרש את נטיית הרשויות לראות במידע נכס שלהן ולא נכס המוחזק בנאמנות על ידיהן עבור הציבור ומטעמו' (ראו הצעת חוק חופש המידע). לפיכך, לכל אחד מן הפרטים בציבור יש זכות לקבל מידע מהרשות גם אם אין לו אינטרס אישי וישיר בו, בהיעדר טעמים ראויים למנוע זאת (בג"ץ 2283/07 **פורום משפטי למען ארץ-ישראל נ' הוועדה לבחירת שופטים לפי סעיף 4 לחוק יסוד: השפיטה**, [פורסם בנבו] פסקה 5 לפסק דינה של השופטת חיות (5.5.2008); עניין עיתון הארץ, בעמ' 471; עע"ס 7744/10 **המוסד לביטוח לאומי נ' עו"ד יפית מנגל**, [פורסם בנבו] פסקה 5 לפסק דינו של השופט הנדל (15.11.2012)). (עע"מ 3908/11 **מדינת ישראל הנהלת בתי המשפט נ' עיתון זה מרקר עיתון הארץ בע"מ** 14-16 (פורסם בנבו, 22.09.2014)).

33. עקרונות אלה יפים גם לענייננו.

הדיו החל על המשיבים וחובתם לגלות מידע

34. המשיב פועל מכוח חוק הארכיונים, התשט"ו-1955 (להלן "חוק הארכיונים" או "החוק"), אשר קובע בסעיף 10(א) את נקודת המוצא המשפטית, לפיה כל אדם רשאי לעיין בחומר ארכיוני המופקד בגנזך המדינה, בכפוף להגבלת זכות זו בתקנות (וראו בג"ץ 2467/05 גורנברג נ' הממונה על ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון (פורסם בנבו, 13.1.10)).

35. תקנות הארכיונים (עיון בחומר ארכיוני המופקד בגנזך), תש"ע-2010 (להלן: "תקנות הארכיונים" או "התקנות") קובעות בסעיף 8(א) כי "חשיפת חומר מוגבל, לפי הסוג שצוין בטור א' לתוספת הראשונה, לעיון הקהל, יעשה המפקיד בהתייעצות עם הגנז, בתום התקופה הנקובה בטור ב' בתוספת הראשונה או בתום תקופה קצרה יותר שעליה יחליט המפקיד בהתייעצות עם הגנז, ביוזמתו או על פי בקשת מבקש בהתאם לתקנה 9".

36. על פי התוספת הראשונה לתקנות, התקופה הקבועה עבור חומר של משרד הביטחון, של צה"ל או חומר בענייני ביטחון הפנים היא 30 שנה. למעט חומר "בענייני ביטחון" של משרד הביטחון או צה"ל – אשר התקופה הקבועה לגביו היא 50 שנה.

בפועל, מתייחסים המשיבים אל כל מסמך של צה"ל ומערכת הביטחון כ"חומר בענייני ביטחון" אשר יש להחיל לגביו תקופה בת 50 שנה, ללא קשר לתוכנו ולנושאו, תוך התעלמות למעשה מן האבחנה המעוגנת בתקנות.

בעניינינו, למשל, ספק רב אם ניתן לראות בפקודות פרוצדורליות, הקובעות סדר פעולות ונהלי טיפול בגופות אשר מוחזקות בידי צה"ל כעוסקות "בענייני ביטחון" – כפי שניתן להיווכח גם מן הפקודות העדכניות (נספחים ע/4 ו-ע/5 לעיל), אשר קשה לומר כי נוגעות ל"ענייני ביטחון", ואשר לא בכדי התקבלו ללא קושי.

על כל פנים, ממילא גם אם טרם חלפה התקופה הקבועה אין איסור על חשיפת מסמכים, והדבר נתון להחלטת המשיבים.

37. בנוסף לחוק ולתקנות, פועלים המשיבים בהתאם להוראת משרד הביטחון מס' 59.140 "טיפול בבקשות לעיון בחומר ארכיוני שהעיון בו הוגבל" (להלן "הוראת משהב"ט"). הוראה זו כוללת גם נספח "קריטריונים לחשיפת חומר ארכיוני שהעיון בו הוגבל" (להלן "מסמך הקריטריונים").

העתק הוראת משרד הביטחון מס' 59.140 "טיפול בבקשות לעיון בחומר ארכיוני שהעיון בו הוגבל" מצורף ומסומן ע/14

38. מסמך הקריטריונים קובע כי "לא ייחשף חומר ארכיוני שחשיפתו עלולה בהסתברות גבוהה לפגוע פגיעה ממשית בביטחון המדינה" (עמ' 7 למסמך הקריטריונים), ובכך נותן ביטוי למבחן המקובל לאיזון הזכות לחופש המידע לפיו "הזכות לחופש מידע תיסוג מפני אינטרס ציבורי רק מקום בו קיימת ודאות קרובה לפגיעה ממשית בו, או לכל הפחות, הסתברות גבוהה לכך" (ע"מ

11120/08 התנועה לחופש המידע נ' מדינת ישראל - רשות ההגבלים העיסוקיים 14 (פורסם בנבו, 17.11.10).

39. קריטריון זה חל על פי מסמך הקריטריונים גם ביחס לחומר ארכיוני שנוצר לאחר שנת 1967 – דהיינו חומר אשר חלפו פחות מ-50 שנה מאז נוצר – למעט חומרים **מסוגים מסוימים המנויים במסמך הקריטריונים**, עליהם תחול מגבלה נוספת, כגון חומר ארכיוני אודות סדר הכוחות של צה"ל, מבצעים ותוכניות מבצעיות של צה"ל, מיקום מתקנים ביטחוניים וכיו"ב. על כל חומר אחר אשר נוצר לאחר שנת 1967 קובע מסמך הקריטריונים כי יש להחיל את הקריטריון הכללי ולמנוע את חשיפתו רק כאשר מדובר במידע "שעדיין נודעת לו חשיבות ביטחונית, שחשיפתו לציבור עלולה לגרום לפגיעה ממשית בביטחון המדינה, יחסי החוץ של או בפרטיות" (עמ' 9 למסמך הקריטריונים).

היעדר כל הצדקה או בסיס חוקי לעמדת המשיבים

40. בענייננו, אין כל בסיס או הצדקה לסירוב המשיבים לחשוף את הפקודות, ומדובר בהחלטה שאינה יכולה לעמוד:

41. ראשית, ממילא לא נטען ע"י המשיבים כי חשיפת הפקודות עלולה "בהסתברות גבוהה" לגרום כביכול ל"פגיעה ממשית" בביטחון המדינה, ולא בכדי. כל שנטען הוא כי מדובר כביכול בחומר "בעל רגישות ביטחונית", נימוק אשר אפילו אילו היה לו בסיס (ולא כך הדבר), לא יכול היה להצדיק את הסתרת המסמכים – וזאת על פי הקריטריונים של המשיבים עצמם.

42. שנית, ה"נימוקים" שהציגו המשיבים הם חסרי כל קשר לחומר שהתבקש, באופן המעורר את הרושם כי בקשת העותרת לא נבחנה כלל, ולמצער כי לא נבחנה באופן ענייני ורציני.

כאמור, התבקשו פקודות ונהלים העוסקים בטיפול בגופות מחבלים, קבורתן ואיתורן, משנים עברו, אשר אינן בתוקף כיום ואשר לא בכדי הועברו אחר כבוד לגניזה בארכיון צה"ל: הראשונות בהן נקבעו בשנת 1971, לפני 46 שנה, והאחרונות בשנת 1998, לפני קרוב ל-20 שנה. בניגוד לאמור בהחלטת המשיבים, לא מדובר בפקודות הנוגעות ל"כלים העומדים לרשות מערכת הביטחון וצה"ל במלחמה בטרור", לא התבקשה "העברת מידע בכל הנוגע לסוגיית השבויים והנעדרים והמו"מ המתלווה לכך", ובוודאי שלא מדובר ב"בחומרים עדכניים ורלבנטיים, משני העשורים האחרונים".

זאת ועוד, מעבר לאבסורד הטמון ממילא בטענת המשיבים ביחס לפקודות ישנות, בנות 20, 30 או 40 שנה – אשר אינן עדכניות ואשר ממילא נמסרו לגניזה בארכיון – כי כביכול "השפעתם על הנושאים שצוינו לעיל עדיין משמעותית", הרי שמדו"ח ארדיטי עולה כי אפילו בזמן אמת הייתה השפעתן של פקודות אלה במקרה הטוב מוגבלת, כאמור בדו"ח הוועדה:

"מלאכת האיתור [של הפקודות הרלבנטיות] לא הייתה קלה, במיוחד לאור כך שאפילו הגורם האחראי על הוצאת פקודות אינו מחזיק בפקודות בנוסחים קודמים ואף אינו יודע מתי יצאו עדכונים לפקודה וכיצד ניתן לאחזר אותם [...]"

כמעט כל בעלי התפקידים המכהנים היום אשר העידו בפני הוועדה, אינם מודעים לנהלים העדכניים ביותר של הצבא בנושא... רוב בעלי התפקידים, אשר העידו בפני הוועדה, לא היו מודעים כלל לקיומו של נוהל בנושא... הוועדה רואה באי-הכרת הנוהל העדכני משום סימפטום המעיד על אופי ביצוע הנהלים [...].

במהלך עבודת הוועדה עלה, כי חלק ניכר מבעלי התפקידים הרלוונטיים אינם מודעים לפקודות הקיימות בנושא הטיפול בגופות מחבלים, ולפיכך אף אינם מבצעים אותן" (סעיפים 74, 78-80, 112 לדו"ח ועדת ארדיטי, נספח ע/1 לעיל).

43. שלישית, הרעיון לפיו את הפקודות העדכניות והרלבנטיות ניתן לחשוף (תוך "השחרה" נקודתית במקומות ספורים) ללא כל פגיעה בביטחון המדינה וכך אף נעשה בפועל – בעוד את הפקודות הישנות, מלפני עשורים, לא ניתן כביכול לחשוף בטענה כי מדובר "בחומרים עדכניים ורלבנטיים", הוא בגדר אבסורד מוחלט. אם בפקודות העדכניות הנוכחיות אין "רגישות בטחונית" אשר מונעת את חשיפתן, קל וחומר כי אין "רגישות" כזו בפקודות אשר נקבעו לפני עשורים, אשר אינן עדכניות ואשר נמסרו כבר לגניזה בארכיון. הדבר מעיד פעם נוספת על כך שאין ממש בעמדת המשיבים.

44. רביעית, דו"ח ועדת ארדיטי עצמו (נספח ע/1 לעיל) נמסר לעותרת כבר לפני שנים ללא כל מניעה, על אף שהדו"ח בחן את הפקודות, ניתח אותן, הסיק מסקנות, נתן המלצות מפורטות לגביהן (למשל בסעיפים 105-110 לדו"ח הוועדה), ואף בחן ופירט את אופן התנהלות הדברים בפועל הן במקרים אשר נבחנו ע"י הוועדה (בסעיפים 10-73 לדו"ח הוועדה) והן באופן כללי (בסעיפים 104-78 לדוח הוועדה).

פגמים נוספים בהתנהלות המשיבים ובהחלטתם

45. מעבר לאמור לעיל בהחלטת הוועדה נפלו פגמים יסודיים נוספים, העומדים בניגוד לעקרונות יסוד של המשפט המינהלי.

46. מהחלטת הוועדה מיום 16.1.17 (נספח ע/11 לעיל) עולה כי הוועדה למעשה לא קיבלה את ההחלטה בעצמה, אלא **העבירה את ההחלטה לידי גורמים עלומים**, כפי שהודיעה מנהלת המשיב: "הוועידה [כך במקור] ממתינה לקבל חו"ד מגורמים נוספים ולאחר קבלן, הוועדה תפעל בהתאם להמלצתם".

בהמשך לכך, עולה ממכתבי המשיבים כי עם קבלת אותן חוות-דעת מגורמים עלומים אכן "התקבלה" ההחלטה, וכי **הוועדה לא התכנסה בשנית על מנת לקבל החלטה עצמאית בהתאם לחוות הדעת שקיבלה**.

מדובר בהתנערות מסמכות ובפגם יסודי בהחלטה שנתקבלה. כפי שנפסק:

"הלכה פסוקה היא, כי רשות שלטונית, אשר החוק מעניק לה סמכות, חייבת לבצע את הסמכות בעצמה, ואינה רשאית – בהיעדר הסמכה בדין – לאצול את סמכותה לזולתה" (בג"ץ 2303/90 פיליפוביץ' נ' רשם החברות, פ"ד מו(1) 410 (1992)).

וכפי שהוסבר עוד :

"רק בעל התפקיד שהוסמך בחוק לפעול (שהוא הרשות המוסמכת) רשאי להפעיל שיקול דעת זה... חובתו להפעיל את שיקול הדעת בעצמו ולא להעבירו לאחרים [...] הנפקות המעשית של הפרקטיקה החקיקתית הנוהגת היא שעל הרשות המוסמכת חלה חובה להפעיל את הסמכות בעצמה: לבדוק את הנתונים שביסוד ההחלטה ולהפעיל את שיקול הדעת לגבי ההחלטה בעצמה, כפוף לאפשרות להסתייע באחרים בעניינים טכניים" (דפנה ברק-ארז **משפט מינהלי** 160-161 (2010)).

47. בהתנהלות הוועדה בעניינינו נפל פגם חמור כפליים: לא רק שהוועדה התנערה מסמכותה והעבירה את קבלת ההחלטה לגורם אחר, אלא **שזהותו של אותו גורם (או "גורמים") אשר קיבל בפועל את ההחלטה נותרה בגדר סוד כמס.**

48. זאת ועוד, תקנות הארכיונים מחייבות כי ההחלטה תתקבל **בהתייעצות עם הגנז** (ס' 8 לתקנות), אלא שהוראת משהב"ט קובעת רק כי "נציג גנז המדינה יוזמן לכל הדיונים" – אך אינה מחייבת את נוכחותו, אינה מעגנת את חובת ההיוועצות עמו, ואף קובעת מפורשות כי הוא **אינו חלק מן ההרכב המחייב לקיום דיוני הוועדה** (ס' 12 להוראת משהב"ט).

גם בעניינינו אין זכר במכתבי המשיבים להיוועצות עם הגנז, ועולה ספק רב אם לקח חלק בתהליך קבלת ההחלטה ואם קוימה חובת ההתייעצות, כפי שמחייבות התקנות. מדובר בפגם יסודי ומהותי בהליך קבלת ההחלטה:

"החובה הסטטוטורית לקיים הליך של התייעצות פורשה בפסיקה כחובה מהותית, ולא כחובה פורמלית בלבד. בעיקרו של דבר, זוהי חובה לקיים דיאלוג אמיתי עם הגורם המייעץ, המושתת על העברת מידע רלוונטי אליו ועל פתיחות עקרונית לעמדתו [...] חובת ההתייעצות נחשבת כשלב מהותי של הליך ההחלטה, והפרתה היא, באופן עקרוני, עילה לפסילת ההחלטה שהתקבלה [...] גם בעידן הבטלות היחסית, יפסול בית המשפט החלטות בנסיבות שבהן הפגם בהליך ההתייעצות היה חמור – כאשר ניתן להתרשם כי ההפרות התייחסו לא רק לפרט זה או אחר של ההליך הסטטוטורי, אלא סיכלו כליל את הדיאלוג עם הגום המייעץ" (דפנה ברק-ארז **משפט מינהלי** 311, 318, 319 (2010)).

סיכום

49. מזה כשנתיים מנסה העותרת לקבל את הפקודות נשוא העתירה – שהן פקודות ישנות אשר נקבעו בין שנות השבעים לשנות התשעים – במטרה לנסות ולשפוך אור על התנהלות המדינה בעניין זה לאורך השנים, לאחר ששוב ושוב מתגלים מחדלים, ליקויים ואי-סדרים בטיפול בגופות, אשר הובילו ל"היעלמותן" של גופות רבות.

50. אמנם, גם על מנת לקבל את הפקודות העדכניות נאלצה העותרת להגיש עתירה לבית המשפט – לאחר שפניותיה לא נענו במשך חודשים – אולם במסגרת אותה עתירה התקבלו כלל הפקודות הרלבנטיות ללא כל מחלוקות.

51. למרבה הצער, נדמה כי על רקע ההתנהלות הבעייתית מצד הרשויות לאורך השנים, מעדיפים המשיבים להסתיר ולטשטש את המסמכים הנוגעים לכך. תחילה באמצעות השתהות משך שנה תמימה והימנעות ממושכת ממענה לפניית העותרת בניגוד להוראות הדין, ולאחר מכן אמצעות היאחזות בנימוקים אבסורדים וחסרי כל היגיון וטענות אשר הקשר בינן לבין המידע המבוקש הוא קלוש.

52. הרושם העולה הוא שעמדת המשיבים אינה אלא סירוב "אינסטינקטיבי" למסור ולגלות מסמכים, ללא בחינה עניינית וללא כל סיבה או הצדקה של ממש, מתוך רצון כללי להסתיר מן הציבור כל עניין הנוגע בדרך כלשהי להתנהלותן הבעייתית של הרשויות בסוגיה זו.

53. על כך כבר נאמר כי:

"כל 'הסודיות' הזו, המקימה מחיצה ופורשת מסך בין השלטון והאזרח, לא יכירנה מקומה במינהל תקין במשטר חפשי. יש ומן הסתם היא נובעת מגאוות השררה ויש והיא נותנת מקום לחשד שבאמת יש מה להסתיר [...] מן המפורסמות הוא שהיום מצמצמים את מקרי החיסוי עד כמה שאפשר... אמר לורד דנינג DENNING: 'ברור לי כי השלטונות מייחסים חשיבות מופרזת להבטחת סודיות מסמכיהם. הם סבורים שאינם יכולים למלא את תפקידם בהלכה, אם מישהו מבחוץ יהיה חפשי לראות את המסמכים. אפילו מסמך שבגילוי תכנון אין נזק כלשהו, אף על פי כן, אסור לגלותו פן תהא פירצה בחסינותם האהובה עליהם'" (בג"ץ 377/66 עזבון קלמן פיטל נ' ועדת השומה שליד עיריית חולון פ"ד כא(1) 69, 71-70 (1967).

54. לאור כל האמור מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר תשובת המשיבים להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד להשית על המשיבים את הוצאות העותרת ושכ"ט עו"ד.

55. עתירה זו נתמכת בתצהירה של מנכ"לית העותרת, גבי דליה קרשטיין.